

TIBBIYOT OLIYGOHLARIDA LOTIN TILI VA TIBBIY TERMINOLOGIYA FANINI O'QITISH METODIKASI

Avilova Klara Xudjayorovna

Alfraganus Universiteti

Farmatsevtika va kimyo kafedrası

katta o'qituvchisi

Klara1960@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10618703>

Annotatsiya. Ushbu maqola asosan Lotin tili va tibbiy terminologiya fanini tibbiyot oliygohlarida asosiy tili sifatida o'qitish metodikasi haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: lotin tili, metodika, o'qitish, yondashuv, munosabat

Annotation. This article mainly talks about the methodology of teaching Latin and medical terminology as the main language in medical universities.

Key words: Latin language, methodology, teaching, approach, attitude

Bugungi kunda Lotin tili va tibbiy terminologiyani o'qitish metodikasi keyingi yillarda bir qator yutuqlarni qo'lga kiritmoqda. Buning natijasida jamiyatning ijtimoy-iqtisodiy sohalarida muayyan rivojlanishlar, islohotlar sodir bo'lmoqda. Zero, ingliz til muloqot vositasi sifatida barcha yo'nalishlarning taraqqiyotiga ta'sir qiladi, shuning uchun ham uni o'qitish masalasi doimo dolzarb hisoblanadi. Bugun dunyo tibbiy terminlar o'qitish metodikasiga andoza bo'layotgan bu ta'lim yutuqlaridan aksariyat mamlakatlar samarali foydalanib kelmoqda. Kuzatishlardan ma'lum bo'lishicha, xalqaro tibbiy terminlar o'qitish metodikasida malakaviy ko'nikmalarni rivojlantirish asosiy masalalardan bo'lib, uni amalga oshirish o'quv topshiriqlari sifatiga ko'proq bog'liq bo'lmoqda.

Dunyoda ingliz, fransuz, nemis va boshqa rivojlangan xorijiy tillarni o'qitishga doir ilmiy adabiyotlarda o'quv topshiriqlarining mazmuniga, foydalilik darajasiga alohida e'tibor beriladi va ta'lim jarayonida savol, topshiriq va mashqlardan unumli foydalaniladi. Xalqaro tajribada o'quv topshiriqlari o'zaro muloqotning samarali bo'lishiga qaratiladi. Amalda foydalaniladigan o'quv topshiriqlari avvaldan belgilangan ma'lum mezonlar asosida shakllantiriladi. Lotin tili fanining boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi o'qitish samaradorligini oshiradi. Shuningdek, rus tili bilan solishtirganda, otlarning lotin tilida sifatdoshlar bilan kelishish misoli mavjud. Tibbiyot o'quv yurtlarida o'qitiladigan barcha fanlar orasida lotin tili alohida ahamiyatga ega. Bugungi kunda tibbiyot oliygohlarida lotin tili chet tillari yoki boshqa tillar qatoriga kiritilmagan, lekin, odam anatomiyasining alohida bir qismi bo'lganligi sababli, lotin tili tibbiyot fanlarining ichida alohida o'rin egallaydi. Lotin tilini fanini o'qitish usuli aniq va

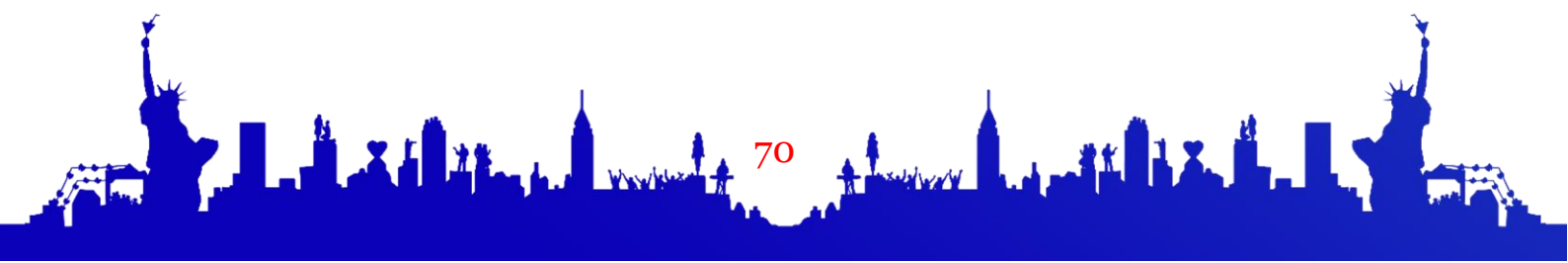

gumanitar fanlarning o'qitish uslubiga o'xshamaydi, bu fanni o'qitish alohida yondashuvni talab qiladi, chunki bugungi kunda bu tilda muloqot yo'q. Avvalo, talabalarni ushbu fanga qiziqtirish, kundan-kunga ushbu fanning yangi xususiyatlarini kashf etish, ularning kelajakdagi kasbida muhim o'rin egallashi haqida gapirish muhimdir.

Bunda talabalar lotin tilining har bir qismini yani anatomic, klinik va farmasevtik bo'limlarini orfografik jihatdan to'g'ri yozilishi birinchi o'rinda o'rganishi kerakdir. Yuqoridagilarni amalga oshirish uchun ushbu fan bo'yicha o'qitish metodikasi zarur. Ushbu sohadagi ko'p yillik tajribamga asoslanib, men o'quvchilar bilan eng maqbul ko'nikmalarni va amaliyotni baham ko'raman. Bugungi kunda tibbiyot oliy o'quv yurtlarida lotin tilini o'qitish tibbiyotning ajralmas qismiga aylandi, chunki bemorlarga barcha tashxis qo'yish, retseptlar strukturasi va retseptlar yozish, shubhasiz, lotin tilida olib boriladi. Shu bilan birga, lotin tili kursi tibbiy ta'limning muhim qismidir. Hozirda tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida stomatologiya, ginekologiya, pediatriya, umumiy tibbiyot, farmakologiya fakultetlarida lotin tili o'rganilmoqda. Lotin tili universitetning boshqa tillari qatori asosiy tilga aylandi, deyish mumkin. Talabalar tibbiyot yo'nalishi bo'yicha o'qishlarini muvaffaqiyatli davom ettirishlari uchun tibbiyot terminologiyasi asoslari bilan tanishadilar. Lotin tilini o'qitish metodikasining maqsadi talabalarga tushunarli, sodda tilda boshqa fanlar bilan bog'lagan holda tushuntirishdir: masalan, rus, ingliz, fransuz va nemis tillari bilan. Lotin tilini o'qitish metodikasining asosiy maqsadi talabalarda tibbiy terminologiya bo'yicha kasbiy kompetensiyani shakllantirish, lotin tili asoslarini o'zlashtirish, bu ularga to'g'ri o'qish, yozish va tarjima qilish, shuningdek matn mohiyatini tushuntirish imkonini beradi.

Lotin tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarda tibbiy atamalarni idrok etish va esda saqlashni yaxshilaydigan fanlararo o'qitish usullari amalga oshirilmoqda, lotin tilini o'qitishning ushbu yaxlit usuli umumiy ta'lim va ta'lim vazifalarini bajaradi. Ma'lumki, umumta'lim vazifalari yunon-lotin tilidagi lug'at boyligini boyitish, tibbiyot terminologiyasi bo'yicha dunyoqarashni kengaytirish, mantiqiy fikrlashni rivojlantirish va, albatta, o'quvchilarning tibbiy madaniyatini yuksaltirishdan iborat. Lotin tilini o'qitishning integral metodining o'quv vazifalari talabalarni lotin tilining paydo bo'lish tarixi, uning mazmuni va mohiyati, jahon madaniyati va fanining rivojlanishidagi roli bilan tanishtirishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.Международная анатомическая терминология с грамматикой латинского языка / под общ. ред. Г.В. Петровой. Москва: Олма Медиа Групп, 2019.
- 2.Энциклопедический словарь медицинских терминов / под ред. Б.В. Петровского. Москва: Советская энциклопедия, 1982-1984. Т. I: А-Й. 1982.
3. Ahrens G. Medizinisches und naturwissenschaftliches Latein. Leipzig: VEB, 1988. 355 s.
- 4.Клиническая терминология (на основе греко-латинских терминологических элементов): учебно-методическое пособие для студентов лечебного, педиатрического, медико-психологического и медико-диагностического факультетов / Д.К. Кондратьев, О.С. Заборовская. - Гродно: ГрГМУ, 2008.

